

7. Et kig på serviceeftersynet af magtanvendelsesreglerne

Charlotte Søderlund, chefkonsulent, Sundheds- og Ældreministeriet.

Ina Vang Runager, specialkonsulent, Sundheds- og Ældreministeriet

Socialministeriet har siddet ved bordenden af serviceeftersynet af magtanvendelsesreglerne, som blev besluttet ifølge Den nationale demenshandlingsplan. Konklusionen blev, at de nuværende regler er svære at forstå og matcher ikke med virkeligheden. Det er skrevet i et svært sprog, og man er i tvivl om, hvad man er forpligtiget til og er bange for at gøre noget forkert og derfor måske slet ikke gør noget. Man fandt ud af, at magtbegrebet er meget tabubelagt og den faglige stolthed lider et knæk, hvis man bruger magt i sit arbejde. Det er ligeledes tungt med al det administrative indberetningssystem, og derfor bliver det måske heller ikke indberettet, og man regner med, at der er mange mørketal.

Anbefalinger fra udvalget blev, at man skulle tydeliggøre omsorgspligten og formålet med magtanvendelsesreglerne. Begrebet tryghedsskabende velfærdsteknologi skal være en del af omsorgen. Ligeledes skal man kunne tage hensyn til andre i fællesskabet. Der skal være mere fleksible flytteregler, og så skal reglerne for revurdering, registrering og indberetninger forenkles. Der er observeret et stort behov for uddannelse og kompetenceudvikling på området.

Aftalen, som vi bliver præsenteret for, skal nu sendes videre i det politiske system og ventes vedtaget som lov i foråret 2019. Forhandlingerne med børne- og ældre ministre var svære, og derfor lander det på to aftaler - en på demensområdet og en på handicap- og psykiatriområdet.

Man har under forhandlingerne været bekymret for rutinemæssig brug af tvang for at spare personale og samtidig gøre reglerne mere virkelighedsnære.

Selve aftalen på demensområdet er vedtaget med bredt politisk flertal. Der er forslag til ændringer i loven for begge aftaler, men det nye på demensområdet er:

- Hensynet til fællesskabet
- Personlig hygiejne situationer
- Tryghedsskabende teknologi.

Hensynet til fællesskabet betyder, at akut fastholdelse for at sikre andre personers tryghed, værdig-

hed og sikkerhed ved meget grænseoverskridende og krænkende adfærd eller meget konfliktskabende adfærd i forhold til de øvrige (kravet om personsikade skal ikke være opfyldt længere som det eneste). Det er personalet, der tager afgørelsen i situationen, men som altid skal alt andet været afprøvet, og der skal ske registrering og indberetning men ikke en ansøgning til den kommunale myndighed.

På området personlig hygiejne har man valgt, at den udtømmende liste fjernes og uden forudgående afgørelse kan personalet træffe afgørelse om anvendelse af magt i akutte situationer. Der skal ikke søges om tilladelse igen og igen. Refleksionsarbejdet ligger stadig implicit i aftalen, hvor der bliver spurgt ind til handleplaner. Det er et ledelsesansvar, at der sker registrering og indberetning, og de har deres ledelsesmæssige og socialpædagogiske refleksioner i orden. Man skal hele tiden stille sig selv og andre dette spørgsmål: Hvorfor sker det igen og igen, og hvad kan vi gøre i stedet for at anvende magt.

Tryghedsskabende velfærdsteknologi kan bruges med mindre borgeren, evt. værge eller fremtidsfuldmægtig, modsætter sig. Hvis borgerens værge eller fremtidsfuldmægtig modsætter sig, kan kommunalbestyrelsen træffe en afgørelse og i den forbindelse igen høre en fremtidsfuldmægtig og værge. Der er nedsat et råd for tryghedsskabende velfærdsteknologi. Der vil blive udarbejdet en udtømmende liste over, hvad man må bruge.

Fælles for begge aftaler

- Husordner kan være med til at sikre ro og orden som er vejledende

[Selve aftalen blev uddelt på mødet og kan findes på Sundheds- og Ældreministeriets hjemmeside her.](#)

- Fysisk guidning/afværgehjælp gælder nu også indbo, som er udsat for væsentlig ødelæggelse
- Akut fastholdelse: det er personalet, der tager beslutning og efterfølgende indberetter til myndighed.

Under dette punkt bliver der rejst en bekymring om, hvornår er det magt, og hvornår er det omsorg (fysisk guidning)? Opføringen lyder på, at vi skal passe på, at vi ikke får skabt flere tvivlsspørgsmål om, hvad der er hvad af disse begreber

Låsning af døre

Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at låse døre og vinduer hos den enkelte beboer, hvis der er fare for væsentlig personskade, hvis man undlader det. Det er ikke døre ud til fællesrum og heller ikke yderdøre til omverdenen. Man forsøger med den nye aftale at gøre det mere synligt, hvad man kan få lov til. Dette område skal udfoldes mere i lovforslaget. Låste døre er stadig frihedsberøvelse.

Opfølgning og den politiske proces

Der skal være et godt kendskab til reglerne hos ledere og medarbejdere i kommunerne, og der vil blive afsat midler til undervisning af alt personale (det er til forhandling til dette efterårs satspuljer). Man mødes

mindst en gang om året de næste tre år og evaluerer. Den endelige evaluering skal ske om tre år efter lovens ikrafttrædelse. Flere indberetninger er et mål for, at der er kommet mere bevidsthed om området.

Fra salen bliver det bemærket, at det kræver meget af ledelse, for at der ikke skal ske en forråelse, og det kræver dygtig ledelse.

Nu sendes aftalen igennem det politiske system, og man venter, at lovforslaget vedtages i løbet af foråret 2019, med ikrafttrædelse senere i 2019. Der skal laves nye vejledninger og forenkling af indberetningskemaer.

Der skal ske en stor indsats med kompetenceudvikling på dette område, hvor man regner med, at der afsættes et beløb til dette i satspuljemidlerne på finanslovet dette efterår.

Find slides fra Charlotte Søderlunds og Ina Vang Runagers oplæg [her](#)

